

ETIKA V HOSPODÁRSKOM ŽIVOTE (na margo jedného podujatia)

V dňoch 7.-8. mája 1998 sa konala na Vysokej škole ekonómie a manažmentu v Lodži celopoľská konferencia ekonómov, právnikov, sociológov a filozofov na tému zmyslu a významu etiky v hospodárskom živote pod názvom *Etika v hospodárskom živote*. Konštatovalo sa, že nová situácia, v ktorej sme sa ocitli, stavia do centra úvah i nové morálne hodnoty a ideály v tejto oblasti. Účastníci konferencie sa zhodli na názore, že je to jeden z najvážnejších problémov súčasnosti. Etika voľného trhu, etika biznisu, etika aplikovaná na fungovanie závodov, štatistická etika, etika verejnej správy, ale i etika sociálnej ochrany stavia pred človeka problémy, ktorých vyriešenie, či už v sfére globálnej, alebo lokálnej, je značne problematické, ale bytostne závažné, pretože práve od ich riešenia závisí prežitie ľudského druhu.

Hlavné referáty konferencie predniesli: minister Jerzy Kropiwnicki: *Morálne etické podmienky trhového hospodárstva*, Michal Kasiński: *Etika vo verejnej správe* a Wiesław Piatkowski: *Klemens Alexandrijský a Ján Pavol II. o dobre v zmysle materiálnom*. Tieto referáty určili rokovanie plenárneho zasadnutia i v sekciiach.

Filozoficky boli orientované referáty S. Kowalczyka (Katolícka univerzita Lublin): *Étos liberalizmu*, Cz. Domanského (VŠEM Lodž): *Vybrané problémy štatistickej etiky*, P. Bartulu (Jagelonská univerzita Krakow): *Morálka človeka nazvaného homo oeconomicus*, J. Maciuszeka (VŠ pedagogická Krakow): *Etické aspekty civilizácie na prelome tisícročia*, A. Ondrejčkovej (FHV UMB B. Bystrica): *Etika spolupráce a reforma sociálnej ochrany* a i. Problematiku analyticky zhrnul referát A. Adamus-Matuszynskej (EA Katowice): *Etika-ekonomika-politika: súčinnosť či rozdielnosť*.

Blížšie spomeniem hlavne dva referáty: Cz. Domanského a A. Ondrejčkovej. Prvý analyzuje fakt, že vo všetkých oblastiach spoločenského života čoraz väčšiu rolu zohrávajú informačné procesy. Informácia sama osebe môže, ale nemusí byť ešte hodnotou. Hodnota alebo antihodnota informácie (v zmysle spokojnosti či znepokojenia) súvisí s mierou využívania či zneužívania informácií v zmysle individuálnom či spoločenskom. Štatistika ako veda môže chrániť subjekt napríklad pred dezinformáciami propagandy, pred nehoráznosťami agresívnej reklamy a i. Subjekty a inštitúcie zaoberajúce sa štatistickými analýzami sú povinné akceptovať len prostriedky, ktoré morálne upevňujú a podporujú dôveru a bezpečnosť faktov. Štatistická etika je čiastočne etikou aplikovanou, čiastočne nastoľuje nové, doteraz neexistujúce etické problémy v súvislosti s modernizačnými trendami komunikácie.

Druhý zo spomínaných referátov sa zaoberá problematikou etizácie sociálnej ochrany subjektu v zmysle zásady užitočnosti a racionality cez analýzu morálnych hodnôt. Práve sociálna ochrana subjektu je teritórium, na ktorom je etika (hlavne axiologické a altruistické motívy) nevyhnutná, pretože tu vždy ide o záujem a dobro iných ľudí.

Najviac analyzovanou filozofickou kategóriou bola kategória bytia subjektu v zmysle spoločenskom a úvahy na tému spolupráce, komunikácie, ale aj dilem, konfliktov a apórií súčasnej civilizácie v široko chápanom ekonomickom kontexte. Najväznejším problémom sa stáva sebarealizácia subjektu v morálnom zmysle a summum bonum človeka súčasnej civilizácie. Konferencia sa konala na pôde saleziánov, a tak sa niektoré problémy analyzovali aj z pohľadu náboženského.

Daniela Kovaľová

Daniela Kovaľová
Katedra filozofických vied
FHV UMB
Tajovského 40
Banská Bystrica
SR